

SINIF YÖNETİMİNE GİRİŞ VE TEMEL KAVRAMLAR

DERS KONULARI

- 1. SINIF YÖNETİMİ VE TEMEL KAVRAMLAR.**
- 2. ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARINI ETKILEYEN FAKTÖRLER**
- 3. SINIF YÖNETİMİ YAKLAŞIMLARI**
- 4. ÖĞRENME ORTAMLARININ FİZİKSEL DÜZENİ**
- 5. SINIF KURALLARI**
- 6. SINIFTA ÖĞRENME ve ÖĞRETME SÜRECİNİN YÖNETİMİ**
- 7. SINIFTA ZAMAN YÖNETİMİ**
- 8. SINIFTA İLETİŞİM BECERİLERİ**
- 9. SINIFTA MOTİVASYON SÜRECİ**
- 10. SINIFTA İSTENMЕYEN ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARIN YÖNETİMİ**
- 11. OKUL AİLE İŞBİRLİĞİ**
- 12. SINIFIN ORGANİZAYONU**

SINIF YÖNETİMİNİN TEMELLERİ

- Temelinde **öğrenme ve öğretme** süreçlerini barındıran sınıf yönetimi etkinlikleri, içeriğinde yapılandırıcı yaklaşımıları bulundurmalıdır.
- Sınıf yönetimi etkinliklerinin etkililiği ile öğrenciler **bilgiyi inceleme, sorgulama ve zihinde yapılandırma** sonucunda öğrenirler.
- Sınıf yönetiminin hedefler çerçevesinde amaçlara ulaşabilmesini sağlamak için öncelikle **sınıf ve yönetim** kavramlarının ne olduğunu bilmekte faydalıdır.

Sınıf Nedir?

- Öğrencilerin yıllık öğrenimlerine göre ayrıldıkları **ders okutulan yer** veya **derslik** olarak tanımlanan bölümler **sınıf** olarak tanımlanmaktadır.
- Bu ortamlar **ortak yaşam alanları** olup, **eğitim ve öğretim** etkinliklerinin gerçekleştiği **yerlerdir**.
- Sınıftaki en önemli öğelerin başında **öğretmen** ve **öğrenciler** gelmektedir.
- **Öğrenciler**, öğretimin ekseni, **öğretmenler** ise hareket ettiricisi ve **düzenleyicisi** olarak kabul edilmektedirler.

Yönetim Nedir?

- İnsanlar tarih boyunca ya **yönetmişler** ya da **yönetilmişlerdir**.
- Yönetim evrensel bir **süreç** olup, yeryüzündeki **bütün kurumlarda** uygulanmaktadır.
- Yönetim için çeşitli **tanımlar** yapılmıştır.
- **Yönetim**, bireyleri bir amaca doğru yönetme ve aralarında iş birliği sağlama çabalarının toplamı olarak belirtilmektedir.
- **Yönetimi**, örgüt çalışanlarının eş güdümlü olarak eylemlerini bir düzen içerisinde
- Gerçeklestirmesidir.
- **Yönetim**, örgüt amaçları doğrultusunda kaynakların kullanılması, yönlendirilmesi ve değerlendirmesi süreci olarak tanımlanmaktadır.

SINIF YÖNETİMİ NEDİR?

- **Sınıf yönetimi**; kural ve prosedürlerin oluşturulması,
- Sınıfin fiziksel olarak düzenlenmesi,
- Beklentilerin sunulması,
- Öğrencilerin derse katılması,
- Etkinlikler,
- Davranışlarının yönetimi,
- İlişki kurma aşamalarından oluşan olumlu bir öğrenme çevresi oluşturmaya ve sürdürmeye dönük eylemler olarak tanımlanır.

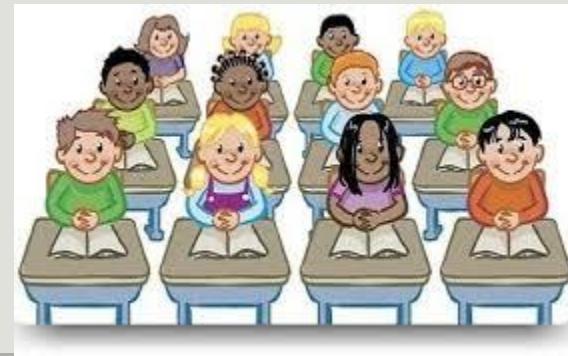
SINIF YÖNETİMİ NEDİR?

- **Sınıf yönetimini daha geniş bir çerçeveden ele alındığında;**
- Hem **akademik** hem de **sosyal-duygusal öğrenmeyi** artıracak ve destekleyecek bir çevrenin oluşturulmasına dönük öğretmen davranışları olarak ifade edilmektedir.
- Bu tanımlamada yer alan **akademik öğrenme**, hükümet tarafından belirlenen müfredatı içerirken;
- **Sosyal-duygusal öğrenme** öğrencilerin sosyal becerilerin kullanımı ve duygularını ifade etmede yeterli olgunluğa erişmesi anlamına gelmektedir.

ETKİLİ BİR SINIF YÖNETİMİ

- Öğrencilerin sınıfındaki etkinliklere yüksek düzeyde katılımını arttıran,
- Sınıfın işleyişini bozan davranışları en aza indiren öğretmen davranışlarını içermektedir.
- Bu yönyle ele alındığında sınıf yönetimi öğrencilerin sessiz bir şekilde sıralarında oturup,
- Verilen ödevleri yapması ya da öğretmenlerinin isteklerine anında cevap vermesi değil,
- Öğretmenlerin öğrencilere ihtiyaçları olan öğrenme fırsatlarını sunabilmesi ve bu fırsatları yönetebilmesidir

SINIF YÖNETİMİNİN KAPSAMI

- Belli amaçları gerçekleştirmek için planlanmış toplumsal bir girişimin sonucu olan **okulların**, hedeflerini gerçekleştirebilmeleri için etkili bir öğretimi sağlama ve çevresi ile bir bütünlleşme içerisinde olması gerekmektedir.
- Okulları diğer örgütlerden ayıran en önemli özelliklerden biri, **bireyler üzerinde çalışması** ve **davranışlarında kalıcı değişiklikler** meydana getirebilmesi yeteneğidir.

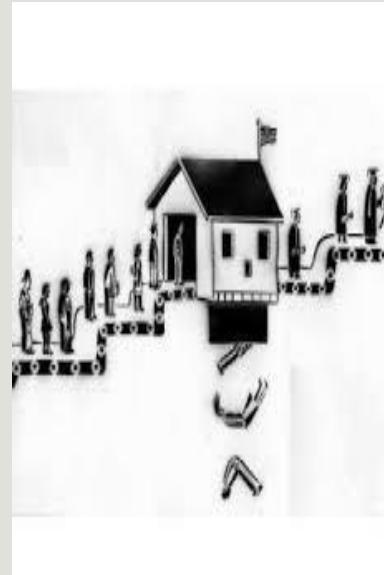
SINIFIN YAPISAL ÖZELLİKLERİ

- Eğitim sistemimizin **en alt ve son birimi** olan sınıflar, eğitsel amaçların istendik davranışlara dönüştüğü yerlerdir.
- Sınıflarda ihtiyaç duyulan nitelikli insanlar yetiştirmesi için
 - **Öğrenci, öğretmen,**
 - **Öğretim programları,**
 - **Öğretim süreci,**
 - **Öğretme-öğrenme yöntem ve teknikleri,**
 - **Eğitim teknolojisi** ve **zaman** gibi temel öğeler mevcuttur.

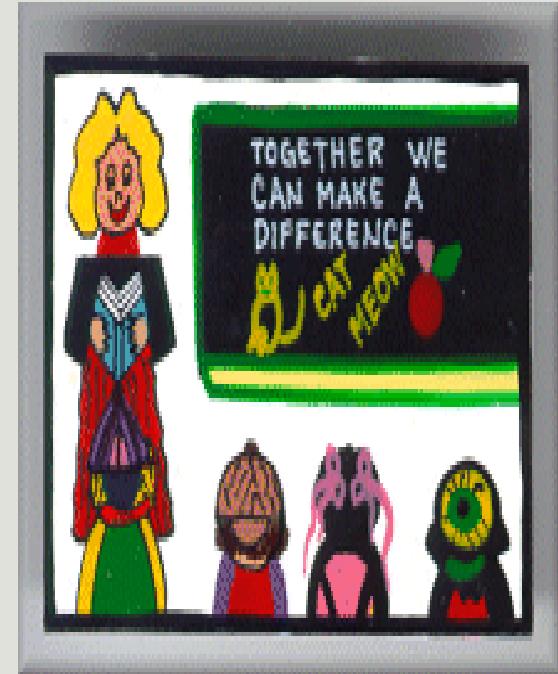
SINIF YÖNETİMİNİN BOYUTLARI

- Sınıfta birlikte geçirilen süre içerisinde, **öğretmen ve öğrenciler belirli amaçlar ve programlar doğrultusunda**, sınıfındaki yaşamda **etkin** rol alırlar.
- Okul sisteminin en kritik ve işlevsel ögesi olan **sınıflarda, sosyal ve psikolojik** etkilerden dolayı **özgün** dokular oluşur.
- Sınıflarda hazırlanan öğretim planları uygulamaya konularak, işlenerek ve değerlendirilerek bireyler **şekillenir** ve **ürün** olarak topluma sunulur.

Sınıf Yönetiminin Boyutları

- * Sınıf ortamının fiziksel düzenine ilişkin olanlar,
- * Plan-program etkinlikleri,
- * Zaman düzenine yönelik etkinlikler,
- * Sınıf kurallarına ilişkin düzenlemeler,
- * Davranış düzenlemeleri,

Sınıfın Fiziksel Ortamının Yönetimi

- Sınıf ortamının fiziksel düzenine ilişkin öğeler bu boyutun içeriğini oluşturur.
- Sınıf ortamının fiziksel öğeleri arasında
 - **Sınıfın büyülüğu,**
 - Isı,
 - **İşık,**
 - Düzenekleri,
 - Sınıf alanının çeşitli etkinlikler için böümlere yapılması,
 - Eşya ve duvarların renkleri,
 - **Sınıfın estetiği ve temizliği,**
 - Oturma düzenleri ve eğitsel araçlar yer almaktadır.

Öğretimin(Plan-Program) Yönetimi

- Öğretim faaliyetlerinin yönetiminde **plan yapmak** büyük bir öneme sahiptir.
- **Planlar**, neyi, niçin, ne zaman ve nasıl yapacağımızı ortaya koyma adına gereklidir.
- Belli bir plan dâhilinde çalışmak **başarıyı getirirken**, plansız çalışmak, işlerin **gelişigüzel** yapılmasına ve aksamasına zemin hazırlar ve **emeğin boş'a gitmesine** sebep olur.

Zaman Yönetimi

- Sınıf yönetiminin bu boyutunda **zamanın düzenlenmesine** yönelik etkinlikler ele alınmaktadır.
- Herkes için **eşit ve kıt** bir **kaynak** olan zaman, özellikle sınıflarda **iyi planlama yapılarak** kullanılmalıdır.
- Sınıf öğretmenleri, sınıfta zaman yönetiminde, **zamanın ders dışı etkinliklere harcanmaması** noktasında dikkatli olmalıdır.
- **Zamanı iyi yöneten öğretmenlerin öğrencileri**, öğrenme amaçlarına ulaşmak için öğretim etkinlikleri üzerine yeterince yoğunlaşarak güdülenirler.

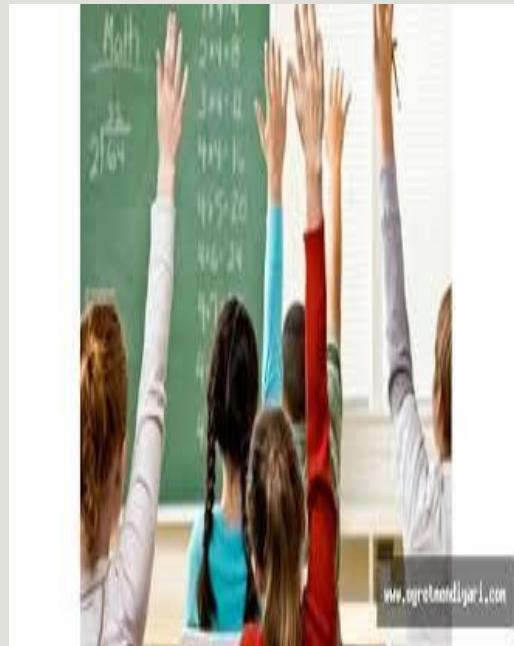
Sınıfta İlişki Yönetimi

- Çağdaş eğitim anlayışının olduğu ortamlarda **iletişim çift yönlü** olmaktadır.
- Bu tür iletişimlerin olduğu sınıflarda, **açık bir dil** kullanılarak **sınıf kuralları birlikte** belirlenmektedir.
- Öğretmen tek yönlü bir iletişim sağlamak yerine, **öğrencileri dinleyen ve onların duygularını ve düşüncelerini ortaya koymalarını sağlayan** bir **iklim** oluşturur.

Sınıfta Öğrenci Davranışlarının Yönetimi

- Sınıf ortamındaki **öğretimsel** faaliyetlerin amaçlara uygun yapılması adına,
- **Olumlu sınıf ortamlarının oluşturulması**,
- **Sorunların önceden tahmin** edilerek önlem alınması ve
- **Kurallara uyum** çerçevesinde olumlu öğrenci davranışları oluşturulması bu boyutta ele alınmaktadır.
- Yol gösterici liderler olarak **öğretmenler**, sınıfta ilişki düzeninin kurulmasında ve olumlu öğrenme atmosferinin oluşturulmasında **etkili** bir **rol oynarlar**.

SINIF YÖNETİMİ MODELLERİ

- Eğitim alanındaki **gelişmeler ve yaklaşımlar**, içerisinde sosyal ve psikolojik anlamda bir özgünlük içeren sınıflarda sınıf yönetimi yaklaşımlarının ortayamasına neden olmuştur.
- Eğitimin hedefleri doğrultusunda oluşan bu yaklaşımlarla sınıf yönetiminde,
 - **Demokratik**,
 - **Amaç yönelimli**,
 - **Öğrenci merkezli** bir öğretim ortamının oluşturulması amaçlanmaktadır

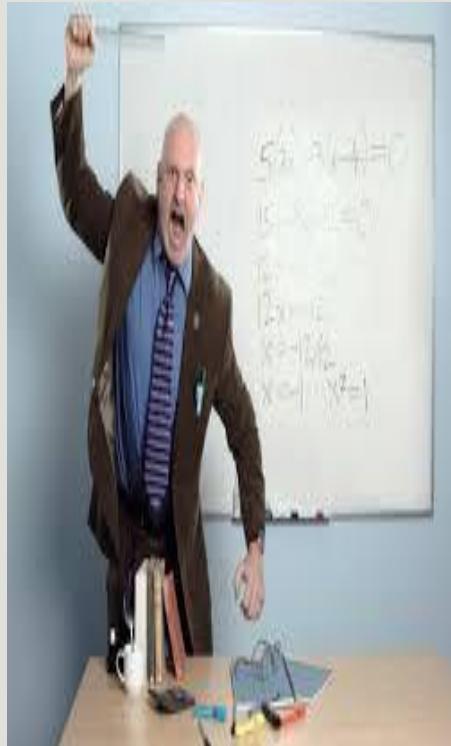

SINIF YÖNETİMİ MODELLERİ

- Öğrenci başarısını etkileyen en önemli faktörlerden biri olan sınıf yönetiminin etkili olabilmesi büyük oranda öğretmenlerin etkili sınıf yönetimi becerilerine sahip olmasına bağlıdır.
- Toplumsal ve eğitim alanında yaşanan değişiklikler sınıf yönetimi alanında farklı modellerin ortaya çıkmasına neden olmuştur,
- Öğretmenlerin farklı durumlara ve etkinliklere göre bu modellerden birini ya da birkaçını seçebilmesi söz konusu olmuştur.
- Sınıf yönetimi alanında ortaya çıkan ve yaygın olarak kullanılan modeller
 - **Tepkisel**,
 - **Önlemsel**,
 - **Gelişimsel ve bütünsel** modellerden oluşmaktadır.

Tepkisel Model

- Öğretmenler bu modeli kullanarak **olumsuz durum ya da davranışları** değiştirmeyi amaçlamaktadırlar.
- Sınıf yönetiminde uygulanan **klasik model** olarak da bilinmektedir.
- Bu modelde, **istenmeyen bir duruma** anında **tepki** verilmesi söz konusudur.
- **Sonuç-tepki** şeklinde işleyen modelde, **ödül-ceza** sistemleri yoğun şekilde kullanılmaktadır.
- **Ülkemizdeki öğretmenler** tarafından **sıklıkla kullanılan** bu modelde genel eğilim gruptan çok bireyedir.

Önlemsel Model

- Öğretmenler tarafından kullanılan bu modelde, **oluşması muhtemel istenmeyen durumların önceden kestirilmesi** ve buna bağlı olarak gerekli önlemlerin alınması amaçlanmaktadır.
- **Hata yapmama** anlayışına dayanan modelde genel eğilim bireyden çok **grubadır**.
- Öğretmenlerin bu modeli etkili kullanması, tepkisel modele duyulan ihtiyacı oldukça azaltarak, **olumlu bir sınıf ikliminin** oluşmasında **etkin** bir rol oynar.

Gelişimsel Model

- Bu modelde, sınıflardaki **öğrencilerin gelişim düzeyleri** farklı olabileceği düşüncesinde yola çıkılarak, öğrencilerin **fiziksel, duygusal, zihinsel ve deneysel** gelişimleri temel alınmaktadır.
- Öğrencilerin gelişim düzeylerini dikkate almadan sınıf yönetmeye kalkan öğretmenler **sıklıkla problemler** yaşamaktadırlar.

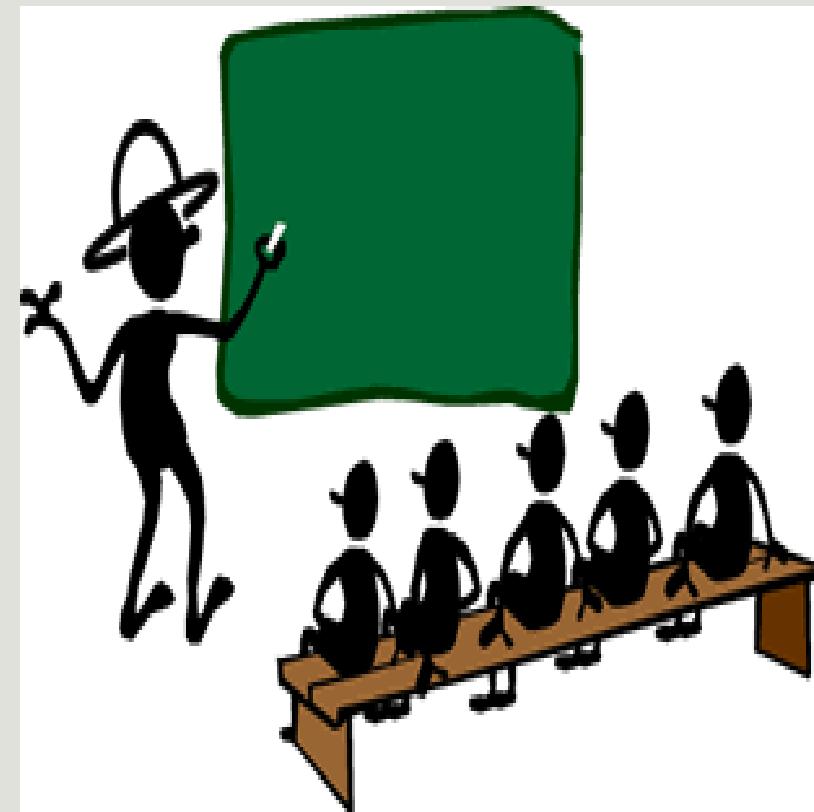
Bütünsel Model

- **Durumsallığın** söz konusu olduğu sınıf yönetimi modellerinde, **her sınıf için mutlak anlamda geçerli bir sınıf yönetimi modelinden bahsetmek mümkün değildir.**
- Sınıf öğretmenleri, bütünsel sınıf modeli ile diğer sınıf yönetimi modellerinden tek tek yararlanabileceği gibi, **duruma göre hepsinden** de yararlanabilir.
- **Sonuç olarak**, bu model tepkisel, önlemsel ve gelişimsel sınıf yönetimi modellerinin bir **sentezi** olarak kabul edilmektedir

Sınıfın Özellikleri

- ▶ Çok Boyutluluk,
- ▶ Eşzamanlılık,
- ▶ Çabukluk,
- ▶ Öngörülmezlik ve Aşikarlık,
- ▶ Tarih,

SINIF YÖNETİMİNE ETKİ EDEN DEĞİŞKENLER

- Sınıf yönetimine etki eden en önemli **değişkenler** arasında
 - **Öğretmen,**
 - **Öğrenci,**
 - **Okul programı,**
 - **Öğrenme ortamı,**
 - **Okulun yönetsel yapısı,**
 - **Aile ve çevre yer almaktadır.**
- Bu değişkenlerin en önemli ögesi olan **öğretmenler**, sınıf yönetiminde karşılaştıkları sorunların kaynağına inip nedenlerini ortaya çıkararak **eğitim sürecinin düzenlenmesini ve yürütülmesini** sağlarlar

Öğretmen

- Öğretim faaliyetleri sürecinde öğrencilere **rehberlik** eden öğretmenlerin,
 - Sınıf yönetimi **becerileri**
 - Öğretmenin **kişiliği**,
 - **Deneyimi ve mesleki bilgisi** arasında sıkı bir ilişki mevcuttur.
- Araştırma sonuçlarına göre **olumsuz öğrenci davranışları** çoğu kez **öğretmen kaynaklı** olabilmektedir.

Öğretmenin Sınıftaki Rollerleri

- Öğretim uzmanı
- Danışman,
- Gündüleyici,
- Disiplin sağlayıcı,
- Çevre düzenleyicisi,
- Lider,
- Yönetici,
- Model,
- Dış dünya ile sınıf arasında aracı olma.

Öğretmen Tipolojileri

- ❖ Her öğrenci ya da her sınıf için aynı yönetim tarzının uygulanması düşüncesi etkili bir sınıf yönetimi için mümkün olmamaktadır.
- ❖ Öğrencilerin sahip olduğu bireysel farklılıklar, ihtiyaçlar ve okulların içinde bulunduğu koşullar öğretmenlerin içinde bulunduğu şartlara uygun sınıf yönetimi uygulamalarını benimsemesini gerektirmektedir.
- ❖ Bu bağlamda, bir öğretmenin sınıfında etkili olan teknik diğer öğretmenlerin sınıfında etkisiz hale gelebilmektedir.
- ❖ Öğretmenlere içinde bulunduğu şartlar, kişilik özellikleri ya da öğrencilerinin özelliklerine uygun sınıf yönetimi stratejilerine ilişkin anlayış kazandırması açısından **tipoloji** çalışmaları önem taşımaktadır.
- ❖ **Tipolojiler**, dünyanın bazı yönlerini bir yelpaze boyunca parçalara ayıran kategorilerden oluşan sınıflama sistemleridir

Öğretmen Tipolojileri

- ❖ Klasik Öğretmen,
- ❖ Öğrenci Yönelimli Öğretmen,
- ❖ Boş vermiş Öğretmen,
- ❖ Etkili Öğretmen,
- ❖ Orta Yolcu (Durumu Kurtaran) Öğretmen,

Öğretmen Tipolojileri

■ Klasik Öğretmen;

- Bu tipteki öğretmen öğretilecek materyalleri belirler, sınıf ortamını kendi tekeline alır ve öğrencileri önceden belirlenmiş hedeflere yöneltir.
- İstenmeyen bir davranış ortaya çıktığında o kadar mekanikleştiği için çok az ya da hiçbir müdahaleye izin verilmez ve öğretmen ve öğrenciler arasındaki etkileşim asgari (minimum) düzeyde tutulur.

Öğretmen Tipolojileri

➤ Öğrenci Yönelimli Öğretmen;

- Öğretmenin öncelikli kaygısı, ilişkiler için öğrencilerin sosyal gereksinimlerini karşılamaktır.
- Uyum ve rahat bir ortam sağlamak önemlidir.
- Bu tür durumlarda öğrenme ortamlarını yöneten öğrencidir öğretmen değil.
- Toplanma zevkli bir uğraştır ancak çok az bir gelişme sağlanır.

Öğretmen Tipolojileri

❑ Boş vermiş Öğretmen;

- ❑ Böyle bir öğretmen sadece insanlar ve kişiler arası ilişkiler için kaygı göstermemekle kalmaz aynı zamanda öğretilecek konuya da ilgisi yoktur.
- ❑ İlgi onun için çoktan kaybolmuş bir davranıştır ve öğrenme durumlarının, yönetiminin en kötü olduğu yer burasıdır.
- ❑ Çok öncelerden hazırlanmış ders notları onun gözünde hala önemlidir ayrıca öğrenenlerin psikolojisi ve öğrenme süreci hesaba bile katılmaz.

Öğretmen Tipolojileri

• Etkili Öğretmen;

- Etkili bir öğretmen öğrencilerle anlaşma yapar.
- Üstün kaliteli öğretmen öğrenilecek konular üzerinde anlaşma sağlama ve öğrencilerin sosyo-psikolojik gereksinimlerini karşılamakla sağlanır.
- Böyle bir öğretmen işini ciddiye alır, araştırma ve öğrenme işini dikkate alır.
- Bunların yanında katılımlı ve yarı- yapılanmış metodları kullanarak hem öğrenciyi hemde sosyal gereksinimlerini tatmin edecektir.

Öğretmen Tipolojileri

○ Orta Yolcu (Durumu Kurtarma) Öğretmen;

- Bu öğretmen orta yolcu yöneticiye benzer. Standartlara ya da öğretme, araştırma kalitesini geliştirmeye çok fazla önem vermez.
- Aslında böyle bir öğretmenin yaklaşımı «B u, iş görür.» şeklindedir.
- Öğrenenin morali önemsenirken, sosyal gereksinimleri ve memnuniyet etkili öğretme (performans) sonucu gerçekleşir.

Öğretmen Tipolojileri

- Lider,
- Yardımsever/arkadaşça,
- Anlayışlı,
- Öğrencilere özgürlük ve sorumluluk veren,
- Belirsiz,
- Memnuniyetsiz,
- Nasihat veren ve sert öğretmendir.

Öğretmen Tipolojileri

- **Lider öğretmen**, neler olup bittiğini fark eden, liderlik eden, organize eden ve talimatlar verendir.
- **Yardımsever/arkadaş öğretmen**, yardım eden, ilgi gösteren, arkadaşça davranandır.
- **Anlayışlı öğretmen**, ilgiyle dinleyen, güven veren, anlayış gösteren, sabırlı kişidir.
- **Öğrencilere özgürlük ve sorumluluk veren öğretmen**, bağımsız çalışmalar için fırsatlar sunan, özgürlük ve sorumluluk verendir.
- **Belirsiz öğretmen**, rüzgârin nereden eseceğini bekleyendir.
- **Memnuniyetsiz öğretmenler**, sessizlik için bekleyen, eksileri artıları düşünen, memnuniyetsizlik gösterendir.
- **Nasihat veren öğretmenler**, sinirlenen, yanlışları düzeltten ve yasak koyandır.
- **Sert öğretmenler** ise kurallar ve normalar koyan, sert davranıştan ve sınıfta sessizliği sürdürden kişilderdir

Öğretmen Tipolojileri

- Otoriter,
- Koruyucu,
- Destekçi,
- Birlikçi,
- Serbest ve demokratik sınıf yöneticisi.

Öğretmen Tipolojileri

- **Otoriter sınıf yöneticisi;** güce dayanan ilke ve kuralların uygulanmasıyla oluşan yönetim anlayışıdır. Bu öğretmenler verdiği emirlerin yerine getirilmesini beklemekte ve aksi takdirde cezaya başvurmaktadırlar.
- **Koruyucu sınıf yöneticisi;** öğrencileri koruyucu bir tavır sergilerken bir yandan kendilerine bağımlı hale getirmektedir.
- **Destekçi sınıf yöneticisi;** öğrencileri sınıfta etkin olma, sorumluluk alma ve işbirliği yapma konusunda destekleyendir.
- **Birlikçi sınıf yöneticisi;** öğrencileri kendi kendini yönetmelerine imkân sağlayan takım çalışmaları dayalı bir ortam sunmaktadır.
- **Serbest sınıf yöneticisi;** sınıftakilerin kendi amaçlarını kendilerinin koymasına ve sorunları çözmek için kendilerinin uğraşmasına fırsat vermektedir.
- **Demokratik sınıf yöneticisi** ise, sorumlulukları paylaşmaya ve öğrencilerin kendilerine olan güvenlerini geliştirmeye önem vermektedir

Modern Bir Öğretmen Profili

21. yy öğretmenleri teknolojide uzman

Onlar zeka alışkanlıklarını ve ruh uzmanı olmalıdır.

Çok hızlı şekilde değişen eğitim alanında, modern eğitimciler;

Savunmasız olmayı tercih etme

Kendilerini öğretmen olarak değil, öğrenen olarak görürler

Genellikle kendi başarsızlıklarına izin verirler

Uzmanların kendilerine bir şey sunmalarını beklemeyez

Öğrencilerinin dünyalarını bilmedikleri, topraklara dahil taşırılar

Kaçmak yerine öğrencilerinin zayıf yönlerine doğru koşarlar

Rahat olup olmayacağı bilmeden üzerine giderler

Hataları hayatlarının içine davet ederler

Büyük hayaller ve sorular
Neden olmasın?

Öğrencilerin birbirlerine öğretmeleri için izin verirler

Kendi rahatlarının dışına adım atarlar

Değişikliği kucaklarılar

Meslektashanına güven veren sorular sorarlar

Model esnekliği ve azim

Soru herşeydir

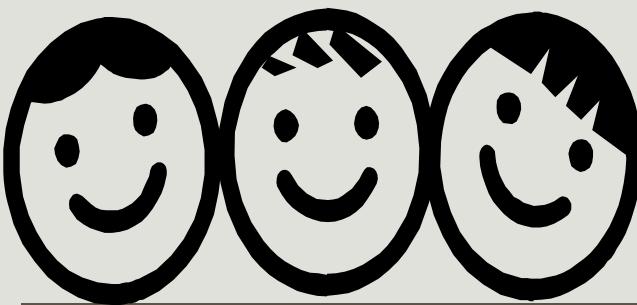
Doğru tutum ve çaba ile her şeyi öğrenmeyi göze alırlar

Öğrenci

- Okulların varlık nedeni olan **öğrencilerin** oluşturduğu sınıflar genel olarak **heterojen** yapılara sahiptirler.
- Öğrenciler **fiziksel, psikolojik ve sosyal** gelişimleri bakımından farklı özellikler gösterirler.
- Bu **farklılıkların** **iyi yönetilmesi** öğrenci başarısını **olumlu** yönde etkilerken, kötü yönetilmesi sınıfı bir **kaos** ortamının oluşmasına zemin hazırlayacaktır.

ÖĞRENCİ TİPLERİ

SOSYAL
ÖĞRENCİLER

BAĞIMLI
ÖĞRENCİLER

BAŞARILI
ÖĞRENCİLER

YABANCILAŞMIŞ
ÖĞRENCİLER

GÖLGE
ÖĞRENCİLER

Öğrenci Tipleri- Davranış Biçimleri

- **Başarılı öğrenciler:** Okulu, dersleri seven, çalışkan, başarılı ve sevilen öğrencilerdir.
- **Sosyal öğrenciler:** sosyal ilişkilere derslerden daha çok önem veren, dışa dönük, kişi yönelimli öğrencilerdir.
- **Bağımlı öğrenciler:** genelde düşük başarılı, sıklıkla yetersizlik mesajları veren, ek açıklama ve destek isteyen öğrencilerdir.
- **Yabancılaşmış öğrenciler:** okulu ve dersleri gözden çıkarmış görünen, isyankar, öfkeli tavırda öğrencilerdir.
- **Gölge öğrenciler:** kendilerini ortaya koymaktan kaçınan, gözlerden uzak durmaya çalışan, sessiz öğrencilerdir.

Öğrenme Ortamı

- Öğrencilerin zamanlarının büyük bir bölümünü geçirdikleri **öğrenme ortamları olan sınıflar**, öğrencilerin **istekli** olarak gittikleri yerler olmalıdır.
- **Olumlu sınıf** ortamlarında,
 - Öğrenciyi merkeze alan,
 - Sınıfı ders etkinliklerine göre düzenleyen,
 - Öğretimsel amaçlara göre öğretim metodlarının uygalandığı bir anlayış hâkimdir.
- **Öğretmenler**, sınıfın fiziksel düzenlemesiyle ilgili gerekli önlemleri alarak, öğrencilerin öğrenme sürecinde daha iyi performans göstermelerini sağlayabilirler.

Okulun YönetSEL Yapısı

- Okul yönetimi eğitim sistemi içindeki alt sistemlerden biri olarak bilinmektedir.
- Okul yönetiminin en önemli görevlerinden biri okuldaki **insan ve madde kaynaklarını** eğitimin amaçları doğrultusunda kullanabilmesi durumudur.
- Eğitim yönetiminin en önemli basamaklarından olan okul yönetiminin temel bileşenleri arasında,
 - **Öğretmen,**
 - **Öğrenci,**
 - **Eğitim programı,**
 - **Eğitsel etkinlikler ve sosyal çevre** yer almaktadır.

Aile

- Öğrencilerin **okul dışındaki eğitimine en fazla etki eden** ve bir toplumun temel niteliklerini yansıtan birim **aile** olarak tanımlanmaktadır.
- **Ailenin kültürel yapısı,**
- **Sosyoe-konomik durumu,**
- **Çocuğa verdiği değer,**
- **Çocuk sayısı,**
- **Eğitime verdiği önem** gibi etkenler çocuğun sınıf ortamındaki davranışını olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebilir.
- Öğretmenler aile ile olan ilişkilere gereken önemi göstererek ailelerden ne istediğini anlaşılır bir dille anlatabilmelidir.
- Ailelerle iletişim sorunu yaşanması öğrenci başarısına **negatif** bir etki yapar.

Çevre

- Öğrencinin dışındakiler olarak çevre,
 - **Sosyal,**
 - **Fiziksel,**
 - **Siyasal,**
 - **Demografik ve kültürel** değişkenlerden oluşmuştur.
- **Çevre**, öğrenci davranışını önemli ölçüde etkilemektedir.
- Öğrenci davranışını etkileyen çevresel faktörler **uzak ya da yakın çevrenin** ürünüdürler.

SINIF YÖNETİMİNE GİRİŞ VE TEMEL KAVRAMLAR İLE İLGİLİ ÖRNEK OLAYLAR VE ÖNERİLER

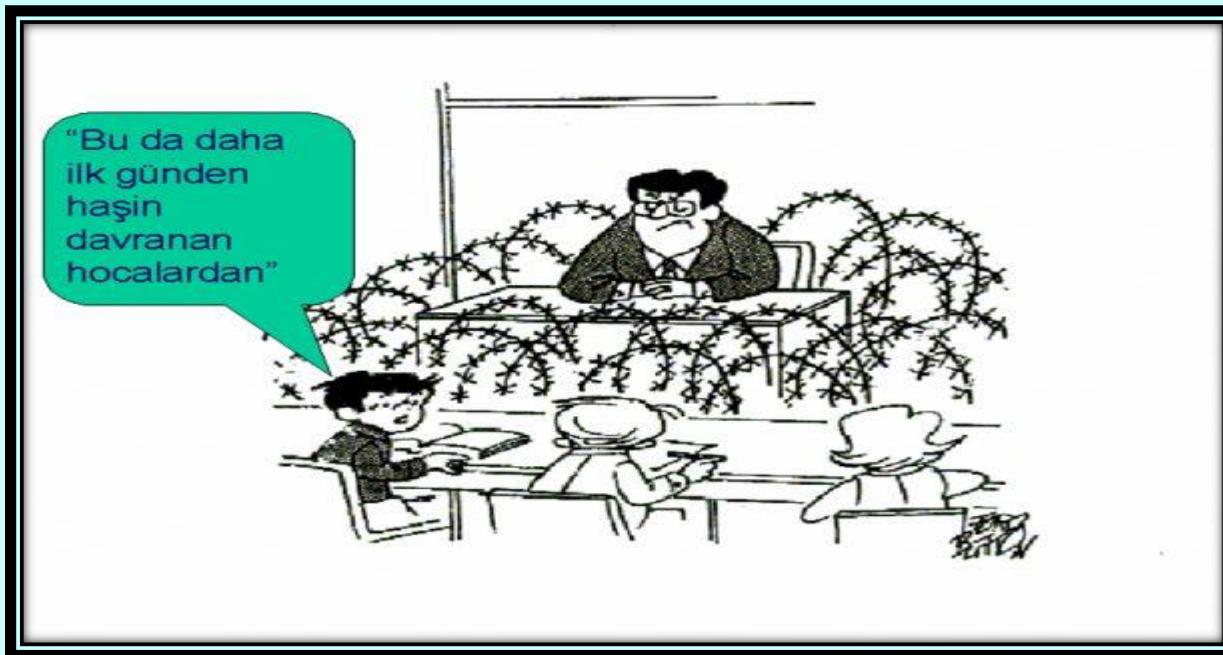
Örnek Olay: Geçtiğimiz günlerde sınıf yardımcı ablamız izinli olduğundan okula gelmemiştir. Benim de çocukları hem sınıfta kontrol etmem hem de tuvalet ihtiyaçlarını gidermem gerekiyordu. Çocukları tuvalete götürdüğümde sınıfındaki diğer çocukların dikkati dağılıyor ve çocuklar dışarıya çıkıyordu. Sınıf yönetimini tam olarak sağlayamıyordum. Bu sorunun daha fazla sürdürmemesi için öğrencilerden bir tanesini görevli olarak seçtim. Ben çocukları tuvalete götürdüğümde arkadaşlarıyla o ilgilenecek, sınıfındaki düzeni ve sessizliği sağlayacaktı. Bu durum çocukların dikkatini dağıtmadı aksine seçtiğim arkadaşlarının sözünü dinliyor ve sanki ben sınıf tayım gibi sessiz duruyorlar, etkinliklere devam ediyorlardı. Böylelikle nöbetçi öğrenci seçerek sınıf yönetimini tekrar sağlamış oldum ve nöbetçi öğrenciye bir görev yükleyerek sorumluluk bilinci kazanmasına yardımcı oldum.

SINIF YÖNETİMİNE GİRİŞ VE TEMEL KAVRAMLAR İLE İLGİLİ ÖRNEK OLAYLAR VE ÖNERİLER

Öneri: Sınıf yönetimi konusunda yeterli ve etkili bir okul öncesi öğretmeni zamanının çoğunu sınıfta disiplin sorunlarıyla uğraşmak yerine eğitime ayıracaktır. Ayrıca, çocuğun okul öncesi eğitimi sırasında birtakım kuralları ve davranışları benimsemiş olması onun daha sonraki okul yaşantılarını da olumlu yönde etkileyecektir (Denizel Güven ve Cevher, 2005). Kreş ve Gündüz Bakımevi diye nitelendirilen bir okulda yaşanan örnek olayda, öğretmenin sınıf düzenini oluşturmak adına bulduğu çözüm faydalıdır. Üst sınıflarda “sınıf başkanı” adıyla da karşımıza çıkacak olan öğrenciye sorumluluk verme örneği çocukta liderlik vasfinin temellerinin atılmasını sağlarken sınıf yönetiminin de sekteye uğramasını engellemektedir.

GERÇEK OLAN TEK BİR BAĞ
BİLİRİM... O DA AİLE BAĞI...
GERİ KALANI SADECE
AYAK BAĞI...

SINIF YÖNETİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Çocuk Ne Yaşarsa Onu Öğrenir

Erger çocuk sürekli eşteşirilmişse,

Kınamaya ve ayıpsamayı öğrenir.

Erger çocuk kin ortamında büyümüşse,

Kavgaya etmeyi öğrenir.

Erger çocuk alay edilip aşağılanmışsa,

Sıkılıp, utanmayı öğrenir.

Erger çocuk utanç duygusu ile eğitilmişse,

Kendini suçlamayı öğrenir.

Çocuk Ne Yaşarsa Onu Öğrenir

*Erger çocuk hoşörü işe yetişti rişmişse,
Sabırı olmayı öğrenir.*

*Erger çocuk desteklenmiş, yüreklenmişmişse,
Kendine güven duymayı öğrenir.*

*Erger çocuk övülmüş ve beğenilmişmişse,
Takdir etmeyi öğrenir.*

*Erger çocuk hakkına saygı gösteriserek büyütülmüşse,
Adil olmayı öğrenir.*

Çocuk Ne Yaşarsa Onu Öğrenir

Eğer çocuk güven ortamı içinde yetişmişse,

İnançlı olmayı öğrenir.

Eğer çocuk kabul ve onay görmüşse,

Kendini sevmeyi öğrenir.

Eğer çocuk aile içinde dostluk ve arkadaşlık

görmüşse,

Bu dünyada mutlu olmayı öğrenir.

Konunun İçeriği

A- SOSYAL ETKENLER

- Aile
- Toplumsal Norm Ve Değerler
- Çevre
- Beklentiler
- Kitle İletişim Araçları

B- PSİKOLOJİK ETKENLER

- Öğrenci Özellik Ve İhtiyaçları
- Öğretmenin Kişilik Özellikleri

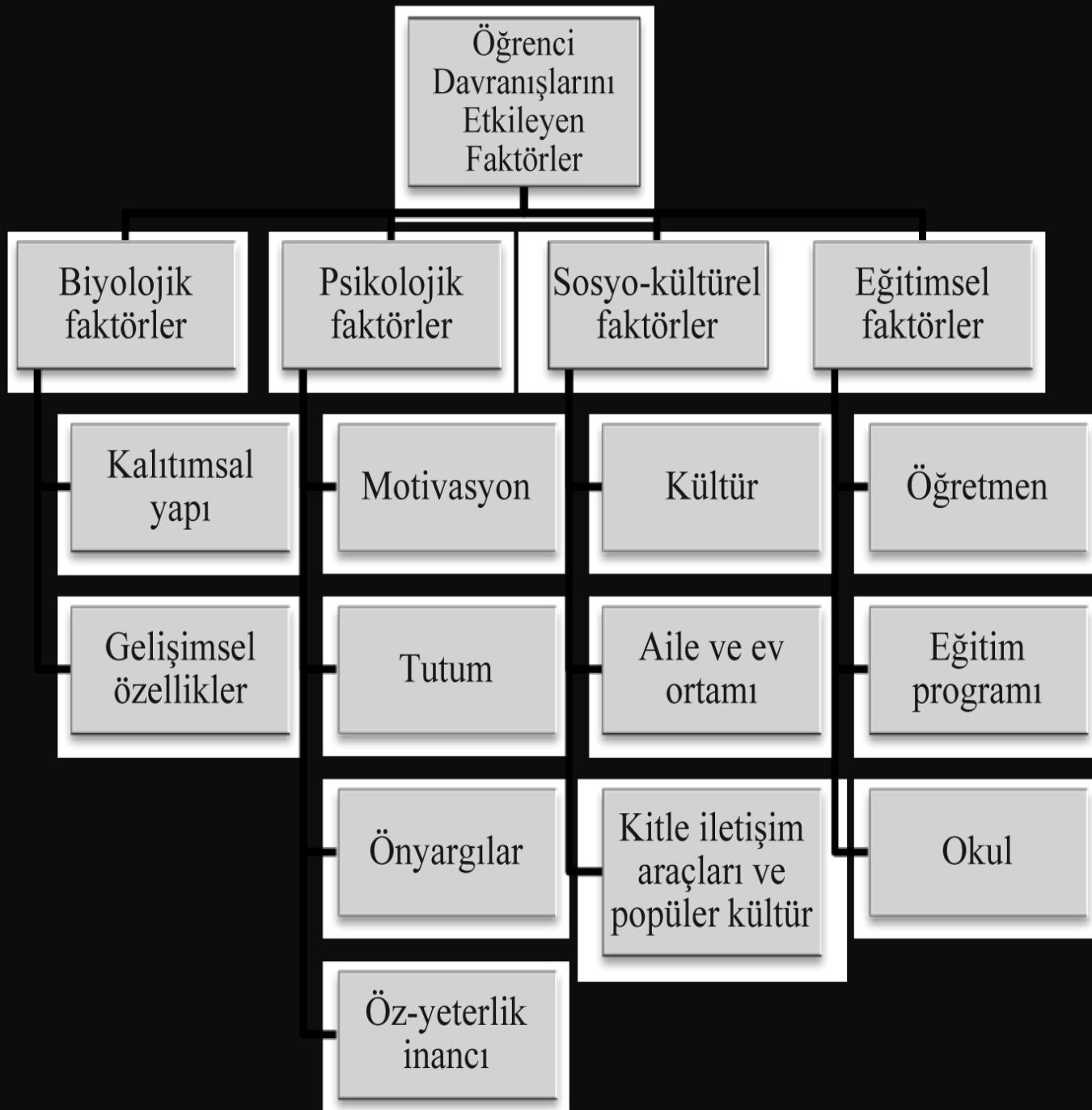
C- EĞİTSEL ETKENLER

- Okul Yönetiminin Yapısı Ve İşleyişi
- Öğretmenin Niteliği Ve Eğitim Durumu
- Öğretmenlerin Okul Amaç Ve Değerlerine Bağlılığı
- Kontrolü Kaybetme Korkusu
- Dersin İşlenişi
- Sınıf Ortamının Durumu
- Sınıf Krallarının Durumu

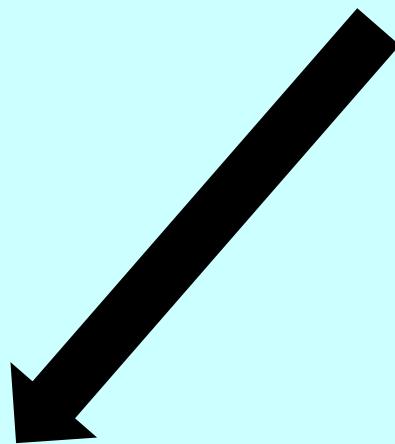
Okul Amaçlarının Gerçekleştirilmesi Sınıfın Etkili Yönetilmesi İle Mümkündür.

Olumlu Bir Sınıf Ve Öğrenme Atmosferinin Oluşturulmasında Rol Oynayan Değişkenler

Öğretmen ve öğrencilerin geçmiş yaşantıları	Ailelerin okula desteği	Okulun eğitim politikaları	Eğitim programları	Öğretme sürecinde kullanılan yöntem ve teknikler	Öğrenci ve öğretmenlerin motivasyon düzeyleri
---	-------------------------	----------------------------	--------------------	--	---

SINIF YÖNETİMİNİ ETKİLEYEN ETKENLER

**Sosyal
Etkenler**

**Psikolojik
Etkenler**

**Eğitsel
Etkenler**

SOSYAL ETKENLER

- Aile
- Toplumsal norm ve değerler
- Çevre
- Beklentiler
- Kitle iletişim araçları

PSİKOLOJİK ETKENLER

- Öğrenci özellik ve ihtiyaçları
- Öğretmenin kişilik özellikleri

EĞİTSEL ETKENLER

- Okul yönetiminin yapısı ve işleyışı
- Öğretmen nitelik ve eğitim durumu
- Öğretmenlerin okul amaç ve değerlerine bağlılığı
- Kontrolü kaybetme korkusu
- Dersin işlenisi
- Sınıfın fiziksel durumu
- Sınıf kurallarının durumu

SOSYAL ETKENLER

AİLE

AİLENİN EKONOMİK DURUMU

AİLENİN EĞİTİM DÜZEYİ

AİLEDE ÇOCUK SAYISI

AİLENİN ÇEŞİDİ

ANNE-BABANIN AYRI YA DA ÖLMÜŞ OLMASI

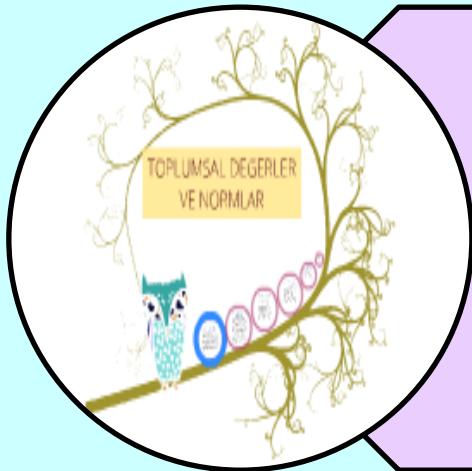

AİLE

- ❑ Eğitim ailede başlar ve kişilik yapısının temel davranışları büyük ölçüde ailede atılır. Bunların sonradan değiştirilmesi çok güç olur.
- ❑ Tembel-çalışkan, doğrucu-yalancı, pısırık-girişken, benzeri ikilemlerin kazanılması ailede başlar, gelişir ve çoğu zaman da pekişir.
- ❑ Okulun bunları değiştirebilmesi güçtür, ***uygun çözüm; önceden aileyi etkilemektir.***

Toplumsal Norm ve Değerler

Norm, kişilerden ve gruplardan beklenen davranış biçimi, önceden belirlenmiş ve uyulması gereken kurallardır.

Normlar değerlerden daha sınırlı ancak daha emredicidir.
Değerler pek çok normun ortaya çıkışının nedenidir.

ÇEVRE

- ❑ Bir okulun çevresini, okulu etkileyen varlıkların, olay ve olguların, düşüncelerin tümü oluşturur.
- ❑ Okul, çevresine en yakın olması gereken sistemlerin başında gelmektedir.

Okulun yakın
çevresini, *aileler ve
öğrenci velileri*
oluşturmaktadır.

Uzak çevreyi ise okulun
etkileşim içinde olduğu
*siyasal, sosyal, ekonomik
ve kültürel çevre*
oluşturmaktadır.

BEKLENTİLER

Öğrenciden bekentide bulunanların başında, **aileler ve öğretmenler** gelmektedir. Her iki grupta öğrencinin akademik ve sosyal başarılarının üst düzeylerde olmasını ister.

Öğretmen ve velilerin öğrencilerden bekentilerini olması doğaldır ve gereklidir.

Ancak bu bekentiler, öğrencilerin ulaşamayacakları kadar yüksek olmamalıdır. **Eğer öğrencilerin ulaşamayacakları kadar yüksek olursa ve ulaşamazlarsa çocukların okula karşı soğuma ve psikolojik rahatsızlıklar ortaya çıkar.**

Kitle İletişim Araçları

Çocuğun dış dünyayı algılayabileceği duyu organı gözüdür ve dış dünyadaki olayları görme duyusu yoluyla algılamaktadır.

Bu nedenle, bir çocuk için öğrenme gördüğünü taklit etmedir.

Kitle iletişim araçlarının bireyler üzerindeki etkisinin farklı biçimlerde ve miktarlarda olduğu inkar edilemez bir gerçekktir.

Gerçekleşen etkinin niteliği ve derecesi kişiden kişiye değişir

PSİKOLOJİK ETKENLER

Öğrenci Özellik ve İhtiyaçları

MASLOW

1-Fizyolojik İhtiyaçlar

(Yemek Yeme, su İçme, dinlenme vb.)

2- Güvenlik İhtiyacı

(Can ve İş Güvenliği)

3-Sosyal İhtiyacı

(Ait Olma, sevme ve Sevilme, grup Üyesi Olma, dostluk Kurma)

4-Kendini Gösterme İhtiyacı

(Başarı ve Statü Kazanma, tanınma)

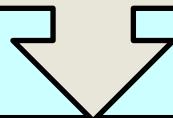
5-Kendini Gerçekleştirme İhtiyacı

(Potansiyeli Geliştirme)

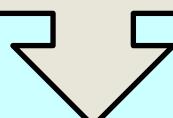
Öğretmen öğrenci ihtiyaçlarını analiz etmeli ve sınıfı yönetirken bu ihtiyaçları mümkün olduğunca karşılamaya çalışmalıdır.

Öğretmenin Kişilik Özellikleri

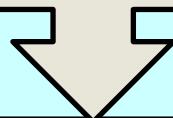
Öğrenci üzerinde en fazla etkiyi, öğretmenin öğrencisine yaklaşımı yapmaktadır.

Başarı; öğretmenin bilgili olmasına değil, öğrencilerini etkileyebilmesine bağlıdır.

Öğretmenin kişilik özellikleri, mesleki deneyimi, öğretim stili, kültürü, aldığı hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimi sınıf yönetimini olumlu yönde etkiler .

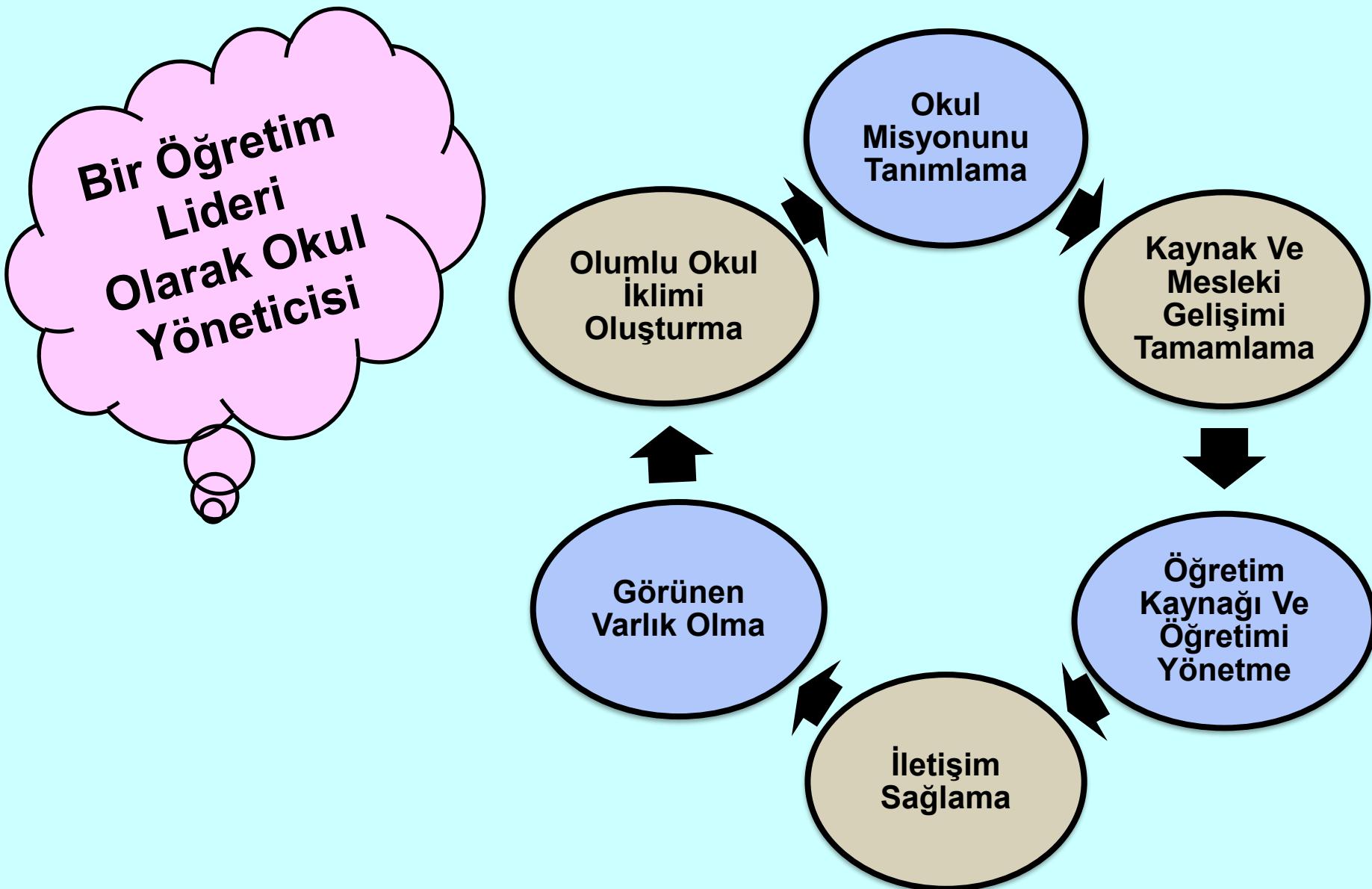
Öğrenciler, öğretmenin görünüş, konuşma, davranış ve dersine verdiği önemden etkilenirler.

EĞİTSEL ETKENLER

Okul Yönetiminin Yapısı ve İşleyişi

Okul Yönetiminin Yapısı ve İşleyisi

Otoriter Yönetim Tarzı;

Kararların yönetici tarafından alınıp uygulandığı yönetim tarzıdır.

Başıboş Yönetim Tarzı;

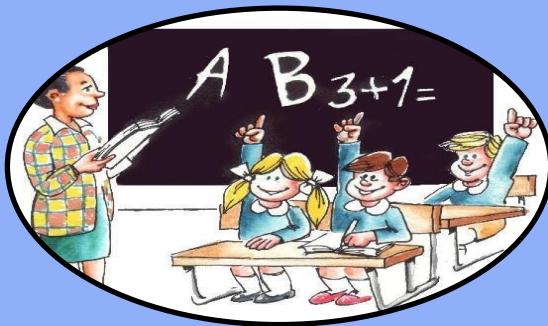
Çalışanların okul amaçlarını gerçekleştirmeye konusundaki karar ve uygulamalarında serbest bırakıldıkları yönetim tarzıdır.

Demokratik Yönetim Tarzı;

Kararların çalışanlarla birlikte alındığı yönetim tarzıdır.

Okul yöneticilerinin yönetim tarzları öğretmenlerin sınıf yönetim tarzlarını etkiler.
Yöneticiler yukarıdaki gibi okulda üç tür yönetim tarzı uygulayabilirler.

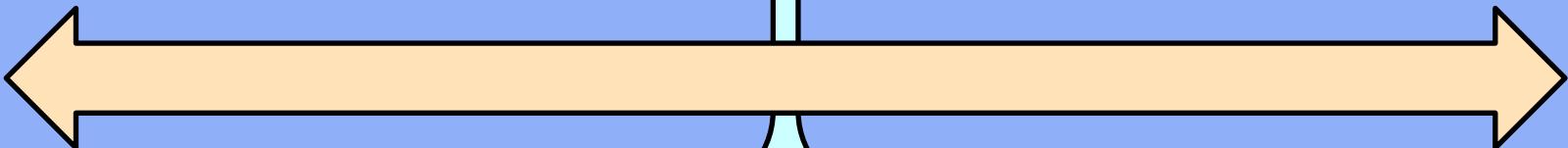
Öğretmen Nitelik Ve Eğitimi Durumu

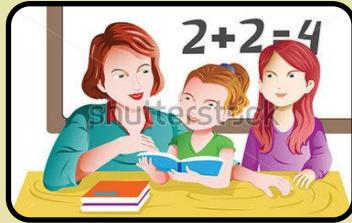
Öğretmenlerin almış oldukları eğitim ve bu mesleği seçmedeki isteklilik durumu sınıfı yönetim uygulamalarını etkiler.

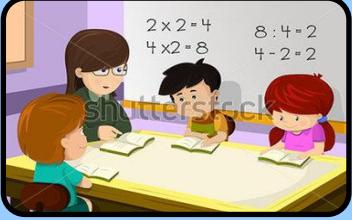
Öğretmenin öğretmenlik formasyonu ve özel öğretim alanında oldukça iyi bir durumda olması gereklidir.

Öğretmenlerin Okul Amaç ve Değerlerine Bağlılığı

Öğretmenlerin, öncelikli olarak öğrencilere kazandırılması gerekenler konusundaki inançları onların sınıf yönetim tarzlarını etkilemektedir.

Okulun öncelikli amacına göre öğretmen sınıf yönetimi ve öğretim yöntemi tarzını değiştirmektedir.

Öğretmenlerin, öğretim amaçlarını ve bunlara işlemleri öğrencileriyle paylaşması sınıfı yönetmesini kolaylaşdıracaktır.

Öğretmen her fırsatта öğrencileri sınıfın amaç ve hedeflerini gerçekleştirmeye işlemlerine katmalıdır.

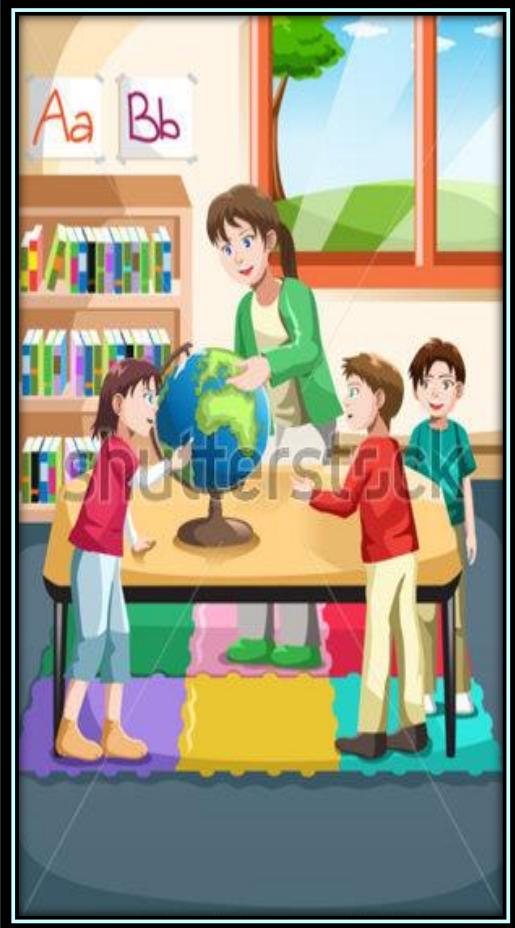
Kontrolü Kaybetme Korkusu

*Öğrenciyi sınıfta yeteri
kadar güdüleyecek
bilgi ve beceriye sahip
olmayan öğretmenin
öğrenci üzerinde etkili
olması mümkün
değildir.*

Öğretmen, kontrol
mekanizmasını sağlam
temellere
bağlayabilmek ve
kaybetmemek için
bütün yetkileri
kendisinde toplamakta
ve kuralların belirleyicisi
durumuna gelmektedir.

Dersin İşlenişi

Öğretmenin dersi işleyiş şekli sınıfın yönetimini doğrudan etkilemektedir.

Etkili yöntemlerle ders işlenebilirse sınıf daha iyi bir şekilde yönetilebilir .

Ders işlerken öğretmenin konuya uygun öğretim stratejisini seçebilmesi ve uygun materyallerle desteklemesi öğrencinin dikkatini çekmeyi ve sınıfın yönetilmesini kolaylaştıracaktır.

Dersin İşlenişi

Öğretmen sınıfı konuşmaya başladığında;

Ne söylemek istediği,

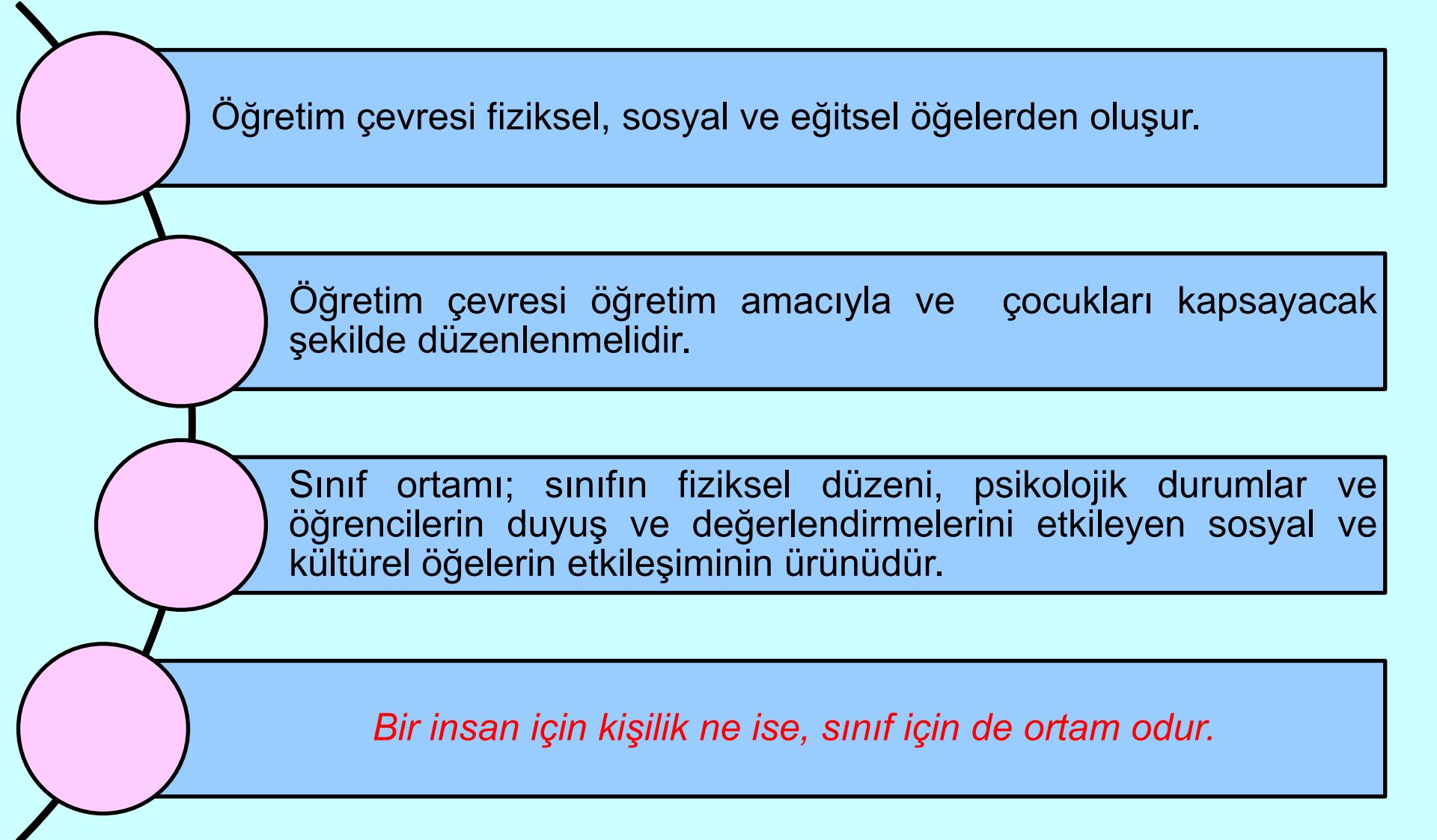
Gerçekte o sırada ne söylediği,

Dinleyenlerin konuşulandan ne anladığı,

Dinleyenlerin ne duymak istedikleri,

Dinleyenin
gerçekte ne
duyduklarını,
göz önünde
bulundurmalıdır.

Sınıfın Fiziksel Durumu

Öğretim çevresi fiziksel, sosyal ve eğitsel öğelerden oluşur.

Öğretim çevresi öğretim amacıyla ve çocukların kapsayacak şekilde düzenlenmelidir.

Sınıf ortamı; sınıfın fiziksel düzeni, psikolojik durumlar ve öğrencilerin duyuş ve değerlendirmelerini etkileyen sosyal ve kültürel öğelerin etkileşiminin ürünüdür.

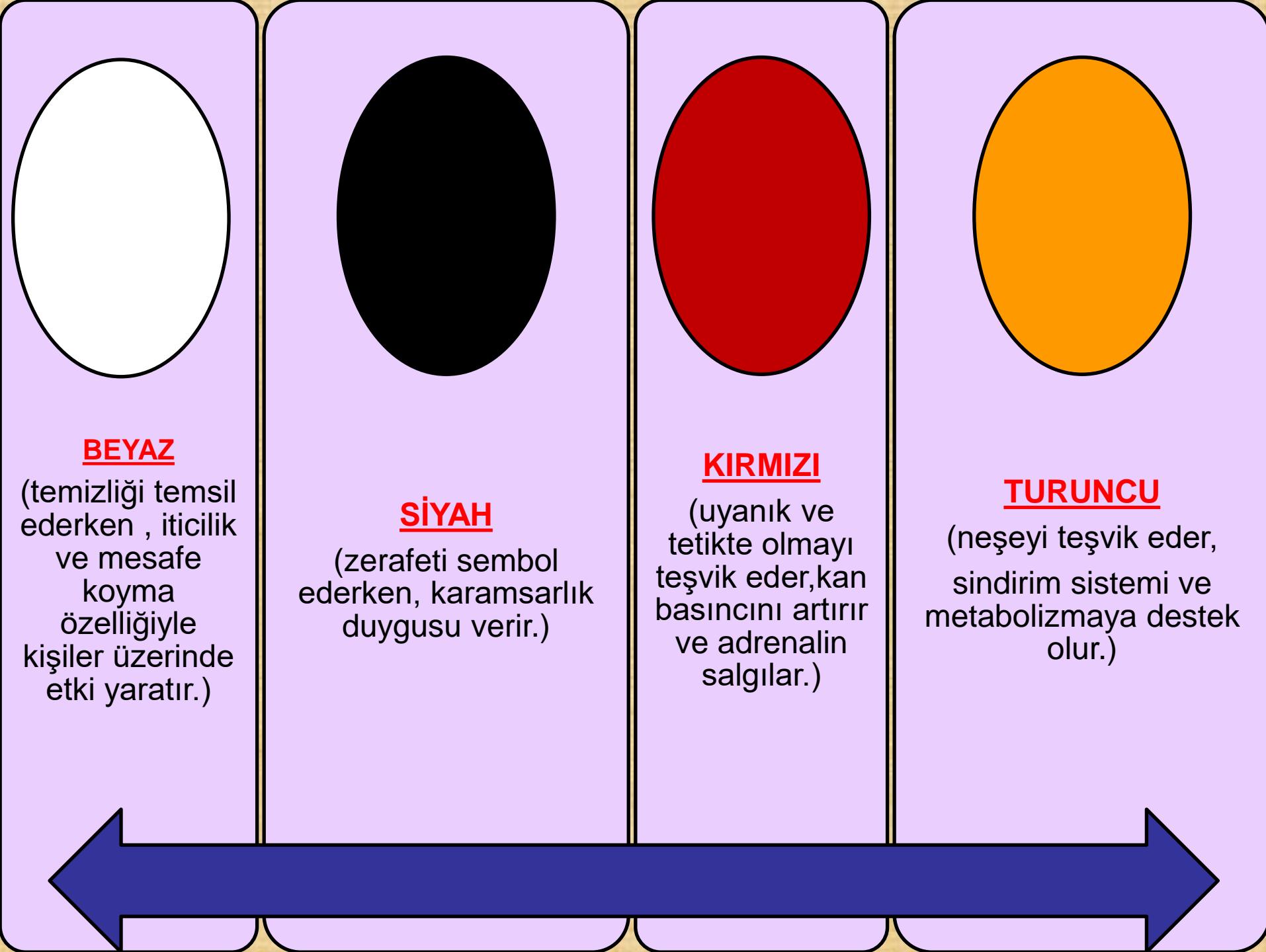
Bir insan için kişilik ne ise, sınıf için de ortam odur.

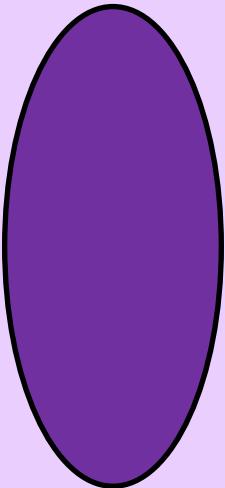
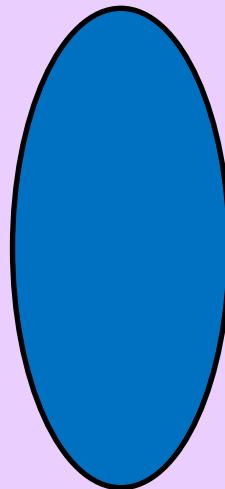
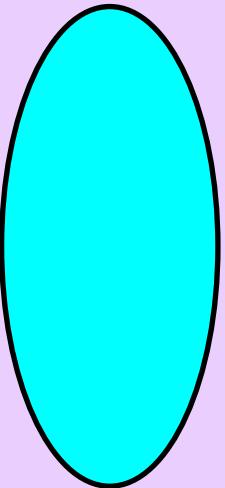
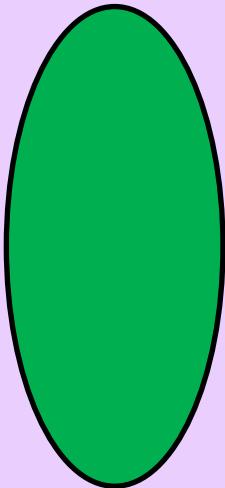
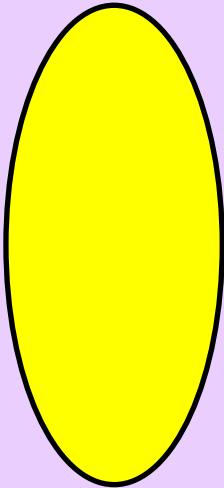
Sınıfın Fiziksel Durumu

Okulun ve sınıflarda kullanılan renklerin öğretmen ve öğrenci psikolojisi üzerinde çok büyük etkisi vardır.

Her rengin kendine özgü bir dili vardır.

SARI

(olumluluk ve canlılık özellikleri vardır,sinirsel bozukluklara iyi gelir.)

YESİL

(uyumlu ve dengeleyicidir, kalp ve göğüs sorunlarını hafifletir.)

TURKUAZ

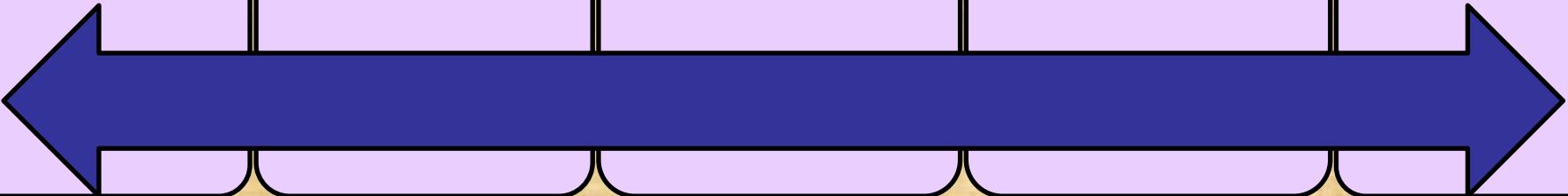
(canlandırıcı ve serinleticidir,ağrı kesici özelliği vardır.)

MAVİ

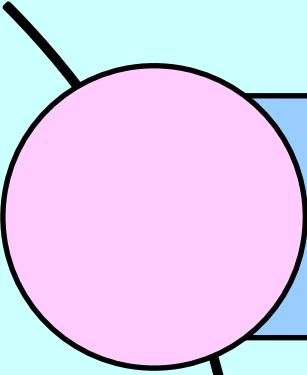
(barışçıl ve sakinleştiricidir, kan basıncını düşürür,boğaz sorunlarını çözer.)

MOR

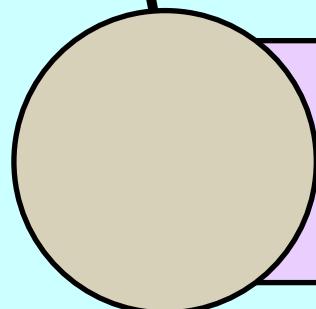
(iç bilinci teşvik eder, uykusuzluğa iyi gelir.)

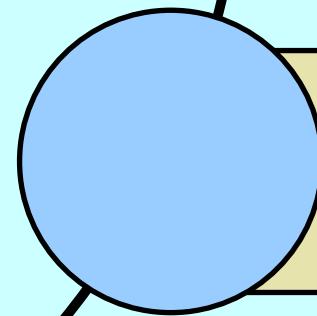
Sınıf Kurallarının Durumu

Sınıf kurallarının belirlenmiş şekli, açıklığı ve sayısı sınıf yönetimini etkileyen etkenlerdendir.

Sınıf ortamında öğretmen ve öğrenci yükümlülüğünü bildiğinde derse katılmak ve katılımı sağlamak daha kolay olmaktadır.

Öğretmen sınıfı sınıfla birlikte yönetme konusunda kararlı olur ve her bir öğrencinin sorumluluk yüklenmesini sağlarsa sınıf içerisinde sınıf yönetimini olumsuz etkileyeyecek davranışlar ortadan kalkacaktır.

ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARINI ETKİLEYEN TEMEL FAKTÖRLER İLE İLGİLİ ÖRNEK OLAYLAR VE ÖNERİLER

Örnek Olay: Çalıştığım okula yeni atanmıştım. Sene sonunun gelmesine iki ay kalmıştı. Okuttuğum sınıfı yeni -benden bir hafta önce- gelmiş bir öğrenci vardı. Bu öğrenci sürekli dersten kaçma eğilimi gösteriyor, derslerde yerde sürünen, kendince birtakım garip hareketler yapıyor ve dersi dinlemiyordu. Ben ders anlatırken arkadaşlarını da rahatsız ediyordu. Sınıf çalışkan, derse katılan bir sınıfıtı. Zamanla sınıfıta yaramazlık eğilimi gösteren birkaç öğrenci bu öğrenciyi kendilerine örnek aldılar ve onun gibi davranışmaya başladılar. Zamanla sınıfındaki birkaç arkadaşının davranışlarının değişmesine sebep olması, sınıfına yeni gelen bu öğrencinin benim sınıf yönetimime olumsuz etkisinin göstergesiydi.

ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARINI ETKİLEYEN TEMEL FAKTÖRLER İLE İLGİLİ ÖRNEK OLAYLAR VE ÖNERİLER

Öneri: Etkili sınıf yönetimi, sınıfta destekleyici koşullar yaratacak olumlu öğretmen öğrenci ve akran ilişkileri üzerine kurulmalıdır. Olumlu ve destekleyici sınıf ortamı üzerine kurulu olan istendik öğrenci davranışlarının oluşması büyük ölçüde öğrencilerein öğretmenleri ve akranlarıyla girdikleri ilişkilerde bireysel ve psikolojik gereksinmelerinin karşılandığı bir sınıf ortamının oluşturulmasına bağlıdır (Özcan, 2012). Örnek olayda öğretmenin duruma zamanında müdahale edememesi ve istenmeyen öğrenci davranışını çözmemesi neticesinde “Akran” faktörü öğrenci davranışlarını etkilemiştir. Sınıf yönetiminde akranlar birbirlerinin davranışlarında gözlemledikleri olumluyu ve olumsuzu çok kolay taklit etmektedirler (Aydın, 1998; Çelik, 2012). Bu durumda öğretmenin hâkimiyeti sağlaması önemlidir.

**İyi bir çocuk
yetiştirmek,
Hazineler dolusu
bir servetten
daha değerlidir.**

**DİNLEDİĞİNİZ İÇİN TEŞEKKÜR
EDERİM.**

SİNİFTA DISİPLİN VE DISİPLİN MODELLERİ

Neden, öğretmenlerin en çok dile
getirdikleri sorunların
başında, sınıf içinde disiplin sağlama
gelmektedir?

Sınıf disiplininin amacı
nedir?

DİSİPLİN

- Okullarda eğitim ve öğretimin istendik şekilde devam edebilmesi için, öğretmenlerin sınıfı disiplin sağlamaları gereklidir.
- Öğretmenler genellikle sınıf içerisindeki zamanlarının büyük bölümünü öğrenci davranışlarını düzenleyerek akademik öğrenmeler için ortam hazırlamaya çalışırlar.

DİSİPLİN

- Bazı öğretmenler uyguladıkları disiplin yönteminin ne olduğunu ve bunun öğrenciyi hangi şekilde etkilediğinin bilincindeyken;
- Bazıları alışışlagelmiş yöntemleri öğrenciler üzerindeki etkisini sorgulamadan uygulamaktadır.
- Oysaki **öğrenci**, öğretmenin hangi disiplin uygulamalarında bulunduğu farkındadır.
- Öğretmenin uygulamalarına göre öğrenci de vereceği tepkiyi şekillendirir.

EĞİTİM VE DİSİPLİN

- **DİSİPLİN:** Bireylerin içinde yaşadıkları topluluğun genel düşünce ve davranışlarına uymalarını sağlamak amacıyla alınan önlemler bütünüdür.
- **Disiplin** Latince birini izleyen ya da birinin peşinden giden anlamına gelen “**disciple**” kökünden türetilmiştir.

SİNİFTA DİSİPLİN

- **Sınıfta disiplin**, sınıf ortamında öğrencilerin amaçlar doğrultusunda hareket etmesini sağlayan güçtür.
- Disiplini sadece ceza olarak anlamak yerine, sınıf ortamında öğrencileri amaçlara uygun olarak yönetmenin bir aracı olarak kabul etmek gereklidir.

SINIFTA DISİPLİN

- **Disiplin** olumsuz davranışların meydana gelmesini önlemek için **tutarlı ve kararlı** davranışlarda bulunmaktadır.
- **Disiplin**, sınıf ortamındaki faaliyetlerin belirli **bir düzen içinde** yürütülmESİdir.

SİNİFTA DİSİPLİNİN AMACI

- Sınıf disiplininin ***temel amacı***, sınıfta kurallar oluşturarak öğrenmeyi kolaylaştırmak ve istenmeyen davranışları en aza indirmektir.
- Kısaca **disiplin**, istenmeyen davranışların önlenmesi ve iyileştirilmesidir.

SINIFTA YAŞANAN DISİPLİN SORUNLARININ KAYNAKLARI

- Toplum
- Eğitim-Öğretim
- Öğretmen
- Okul Yönetimi
- Aile
- Öğrenci-Akran Grubu

SINIFTA DİSİPLİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

- İstenmeyen davranışlar,
- Öğrencilerin yaş,

- Cinsiyet ve bir dizi psikolojik özellikleri açısından farklılık gösterir.
- **D davranışlar;** zamana, mekana ve koşullara göre istendik ya da istenmedik özelliği kazanırlar.
- **İstenmeyen davranışların sıklığı;**
- **Yaştan yaşa,**
- **Sosyo-ekonomik düzeye,**
- **Öğretmenden öğretmene,**
- **Dersten derse,**
- **Hatta okuldan okula farklılık gösterebilir.**

SINIFTA DİSİPLİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Öğrencilerden Kaynaklanan Sınıf İçerisindeki Disiplin Sorunları:

- Başkalarına bağırmak.
- Otururken sıraya vurmak
- Komik olmaya çalışmak
- Derste çevresini rahatsız etmeye çalışmak

SİNİFTA DİSİPLİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

- **Sınıfta söz almadan konuşmak**

- **Sınıfta izinsiz dolaşmak**
- **Başkalarının dikkatini dağıtmak**
- **Öğretmen ve öğrencileri tehdit etmek veya fiziksel saldırıda bulunmak**
- **Sorulara ilgisiz cevap verme**
- **Derslere geç kalmak**
- **Sıklıkla hayaller kurmak**

SINIFTA DISİPLİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

- Çekingenlik
- Utangaçlık
- Yersiz kaygılar
- Mükemmel öğrenci olma arzusu
- Yardım talebinde bulunmama
- Öğretmene aşırı bağlılık
- Korku içinde olma
- Arkadaşları ile iletişim eksikliği

SINIFTA DİSİPLİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

- Zayıf özgüven, çocuğun kendine ait olumlu duygularının olmayışı.
- Zayıf öğrenme dürtüsü, yetersiz bilgi düzeyi.
- Gelişim gecikmeleri, fiziksel yada zihinsel özür.

SINIFTA DİSİPLİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

- Okuldan, öğretmenlerden, sınıfı konuşmaktan ve sınavlardan korkma.
- Akranları tarafından reddedilmekten korktukları için öğrenmekten uzak durma, dersleri engelleme gibi davranışlarda bulunma etkili olmaktadır.

SINIFTA DİSİPLİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Öğretmenden Kaynaklanan Sınıf İçerisindeki Disiplin Sorunları:

- Öğrencilere bağırmak
- Öğrencilere emretmek, hükmetmek ve kontrol etmek
- Alay etmek, eleştirmek ve azarlamak
- Öğrencileri fiziksel olarak tehdit etmek
- Yanlışları için özür dilememek
- Bir önceki konuyu öğrenmemiş öğrencilere aldırmadan bir sonraki konuya geçmek.

SINIFTA DISİPLİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

-
- Öğrencileri birbirleri ile kıyaslamak
 - Bazı öğrencileri sevmemek, adil olmamak
 - Derse hazırlıklı olmamak
 - Dersleri monoton olarak yürütmek
 - Kararsız olmak ve tutarsız tepkilerde bulunmak
 - Öğretmen merkezli olarak etkinliklerin yürütülmesi.

SINIFTA DISİPLİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

- Zayıf özgüven, başarısızlık korkusu, akademik başarıya veya onay almaya bağımlılık.
- Mükemmeliyetçilik, katılım, değişime kapalı olma
- Mesleğini sevmeme, tükenmişlik
- Fiziksel sağlık bozukluğu yada aile ortamından kaynaklanan problemleri

SINIFTA DISİPLİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

- Öğretmenlerin birbirlerine ve yöneticilerin öğretmenlere karşı onay ve takdir eksikliği.
- Yargılayıcı yaklaşımalar, ulaşılamaz yönetici ve meslektaşlar.

SINIFTA DISİPLİNİ SAĞLAMA

Öğretmenin sınıfta disiplinin sağlama **iki başlık** altında ele alınabilir. **Bunlar;**

1. Sorun **ortaya çıkmadan önce** alınacak önlemler
2. Sorun **ortaya çıktıktan sonra** nasıl tepki gösterileceği ile ilgilidir

DİSİPLİN SORUNU ÇIKMASINI ÖNLEYİCİ YÖNTEMLER

-
- Öğrencilerle birlikte sınıfta uyulması gereken kuralların belirlenmesi
 - Sınıfta yapılacak etkinlikleri **planlama** ve **derste akıcılığı** sağlama
 - İstenilen davranışların gösterilmesi konusunda öğretmenin kendisinin **tutarlı** olması
 - Sınıf içinde **dolaşarak** ve görsel taramayla kontrolü sağlamak.

DİSİPLİN SORUNUNA TEPKİ (MÜDAHALE) YÖNTEMLERİ

-
- Öğretmenler tarafından sorun olan davranışa karşı gösterilen tepkilerin çoğu oldukça kısa ve sıradan bir gözlemci tarafından fark edilemeyecek türden kısa süreli tepkilerdir ve genellikle **sözsüzdür**.
 - Bu tür tepkiler daha çok öğretmenin kesilmesini istemediği ve öğrencilerin dikkatlerini derse odakladıkları durumlarda kullanılır.

DİSİPLİN SORUNLARINA VERİLEN TEPKİLER

- Görmezlikten Gelme
- İstenmeyen davranışını gösteren öğrenciye yaklaşık, göz teması, sözsüz uyarı ve yeniden yönlendirme
- Öğrenciyi yalnız bırakmak ve yerini değiştirmek
- Sözel azarlama ve eleştirme
- Sessizlik zamanı verme, kısa ara verme
- Öğrenciyle yüz yüze konuşma, problemi tanımlama ve çözme.

DISİPLİN MODELLERİ

- 1-Canter Modeli: Etkin Disiplin**
- 2- Glasser Modeli (Gerçekçi Terapi)**
- 3- Kounin Modeli: Grup Yönetimi (Dinamiği)**
- 4- Davranış Değişikliği Modeli (Skinner Modeli)**
- 5- Etkili Öğretmenlik Eğitimi Modeli (Gordon Modeli)**
- 6- Mantıksal Sonuçlar Modeli: Öz Disiplini Geliştirme**

Disiplin Modelleri

- **Canter Modeli**(Ödül-Ceza),
- **Glasser modeli**(Sorumluluk-Rehberlik),
- **Kounin Modeli**(Grup yönetimi-Dalga etkisi),
- **Davranışçı Model**(Pekiştirme-Pekiştireç),
- **Öğretmen Etkinlikli Modeli**(Sorun çözme),
- **Mantıksal Sonuçlar Modeli**(Öğrenciye kendi davranışlarından kendisinin sorumlu olduğunu öğretilmesi).

CANTER MODELİ

Canter, ilk olarak **otorite** kurmayı göz önüne alır.

- Bu modelin amacı, öğretmenlerin sınıfta görev almalarını ve öğrencilere karşı güçlü olmalarını sağlamaktır.
- Öğrencilerin de öğretime ilişkin sorumlu bir davranış kazanmasını istemektedir.
- Bu model **öğretim yılının başlaması ile beraber öğretmenlerin öğrencilerin hatalı davranışlarına hoşörü göstermesini reddeder.**

Disiplin sağlamak ve öğrencilerde olumsuz davranışların oluşmaması için öğretmen yaklaşımının **otoriter** olmasını savunur.

Canter Modeli:

- ❖ Etkin, güvengen disiplin.
- ❖ 1976 Canter.
- ❖ Sınıfta öğretmen etkin.
- ❖ Öğrenci üzerinde sağlam otorite kurulur.
- ❖ Bütün öğrencilerden aynı başarı beklenir.

GLASSER MODELİ

- ❖ Bu model “**gerçek terapiyi**” iyi bir disiplin modeli olarak önermektedir.
- ❖ Gerçek terapiye göre, bireylerin sorunları sevilme ve değer verilme ihtiyaçlarının karşılanamamasından kaynaklanmaktadır.
- ❖ Bu ihtiyaç eksikliği bireylerin olumsuz davranışları göstermesine ve bireyin çevresindeki gerçek dünyaya **yabancılaşmasına** neden olur.
- ❖ Öğretmen, öğrencilerine gerçek hayatı ihtiyaçlarını karşılamaları açısından sorumluluk kazanmaları için **rehberlikte** bulunmalıdır.
- ❖ Çünkü öğrencinin uygun tercihlerde bulunması için öğretmenin rehberliğine ihtiyaç duyulmaktadır.

GLASSER MODELİ

- Glasser'e göre, öğrencinin olumsuz davranışlarından öğretmen sorumludur.
- Öğretmen olumsuz sınıf koşullarını değiştirerek öğrencileri başarılı kılacak koşullar yaratmalıdır.
- Ayrıca öğretmenin **öğrencilerin doğru davranışları seçmesine** yardımcı olması gereklidir.
- Sınıfta gerçeklik terapisinde temel strateji öğrenci ile iletişim kurmak ve ihtiyaçlarını karşısına yardımcı olmaktadır.

Kurallara uymak esastır. Öğrenciler kurallara uymaya zorlanmalıdır. Sorun olduğunda, öğrenciler küçük gruplara ayrılarak, sorunu tartışır ve çözüm yolları ararlar. Öğretmen bu konuda rehberlik eder.

Glasser'in davranış değiştirme amacıyla önerdiği en önemli teknik, **problem çözme** yaklaşımıdır. Bu süreç yedi basamaktan oluşmaktadır:

- **Birinci aşama : Öğrencilerle ilişki kurmak.**
- **İkinci aşama : Davranışa odaklanma.**
- **Üçüncü aşama : Öğrenci davranışını değerlendirmelidir.**
- **Dördüncü aşama : Sorumluluğu kabul etmek.**
- **Beşinci aşama : Bir plan geliştirmek.**
- **Altıncı aşama : Öğrencinin izlenen planla özdeşleşmesini sağlamak.** Altıncı ve yedinci aşamalar izleme sürecini içerir. Öğretmen ders içinde öğrenciyi gözlemeli ve planı uygulayıp uygulamadığına bakmalıdır.
- **Yedinci aşama : Bu aşama plan işlevmezse gereklidir. Plan işlevmediği zaman öğrenci cezalandırılmamalı, ancak özür de kabul edilmemelidir.** Öğrenci ile ilk üç aşama kısaca tekrarlandıktan sonra, planın niçin işlevmediği konuşularak önlemler alınmalı ya da yeni plan üretilmelidir.

KOUNIN MODELİ

- Bu model grup yönetimini ve **dalga etkisini** vurgular.
- Bu modelde öğretmen bir öğrencinin olumsuz davranışını düzelttiğinde, bu durumun diğer öğrencileri de etkilediği düşüncesi kabul edilir.
- Buna da **dalga etkisi** adı verilir.
- **Sınıf içerisinde gösterilen olumlu ve olumsuz davranışların dalga etkisi** yaratarak, diğer kişileri de etkilediği savunulur.
- Olumsuz bir davranış sergileyen bir öğrencinin, bu davranışının belirtilmeli ve doğru davranışın ne olması gerektiği açıklanmalıdır.

Bu modelde sert tepkiler önerilmez.

Öğretmenlere bir problem karşısında gereksiz uğraşlardan çok dersleriyle ilgilenmeleri, etkinlikleri değiştirmeleri ve öğrencilerin derse etkin katılımını sağlamaları önerilir.

KOUNIN MODELİ

- Etkili sınıf yönetimine ilişkin dört boyutun öne çıktığını vurgulamaktadır:
- Farkındalık,
- Ders anlatımı sırasındaki akıcılık ve hız,
- Öğrencileri kendilerinden beklenen davranışlardan haberdar etme,
- Öğrencilerin sıralarında yapabileceği ödevlerdeki çeşitlilik ve rekabet.

DAVRANIŞ DEĞİŞİKLİĞİ MODELİ

Bu model davranışların öğrenilmiş olduğunu ve öğrenmenin çevrenin kontrolünde olduğunu, ödül ve pekiştireçler ile davranışların tekrarlandığını savunan **Skinner'in** felsefesi üzerine kurulmuştur

- Ödül ve cezaya dayanır.
- **Doğru davranışlar sonunda pekiştireçler vererek, bu davranışların yapılmama sıklığını artırmaktır.**
- **İstenmeyen davranıştı yapan öğrenciler ise cezalandırılır.**

İyi öğrenciler kurallara uyan ve ödül alan öğrencilerdir. İstenmeyen davranış gösteren öğrenci ise cezalandırılır.

ETKİLİ ÖĞRETMENLİK EĞİTİMİ MODELİ

T. Gordon modelİ

Thomas Gordon tarafından öğretmenlerle öğrenciler arasında olumlu ilişkilerin nasıl düzenlenebileceği anlayışı için **etkili öğretmenlik** eğitimi modeli düzenlenmiştir.

Gordon, öğretmenlerin anlayışlı tavırlarıyla istenmeyen davranışlarının azalabileceği inanır ve savunur.

Sorunların çözümü için **problemin kaynağının bulunması** gerektiğini belirtir.

Bu yöntem, **sorunun özünü araştırmaya ve onu iyileştirmeye yönelik**耳

Öğretmen-öğrenci çatışmasında her iki taraf soruna çözüm getirebilmek amacıyla **baş başa** verirler ve çeşitli çözümler üretirler.

Bu çözüm önerilerinden her iki tarafın ihtiyacına cevap verebilecek birini seçerler.

ETKİLİ ÖĞRETMENLİK EĞİTİMİ MODELİ

Gordon modelİ

- Bu modelde, **önce sınıfındaki problem kaynağının tespit edilmesi** gereklidir.
- Eğer **problemin kaynağı öğrenci** ise, öğretmen öğrenciyi bir danışman ve yardım edici olarak aktif dinlemeyi (**empatik dinlemeyi**) önerir.
- Bu şekilde öğrencinin kendi problemine kendisinin çözüm bulmasına yardım edilmelidir.
- Eğer problem **öğretmene ait** ise öğretmen bu probleme **öğrencileri ile beraber çözüm bulmalıdır.**

MANTIKSAL SONUÇLAR MODELİ

Rudolf Dreikurs

- Öğrencilerin **kendi disiplinlerini geliştirmeleri** esasına dayanır. Bu modelin amacı; öğrencide **öz disiplini** geliştirmektir.
- Öğrenciye ***kendi davranışlarından kendisinin sorumlu olduğunu öğretilmesi***, modelin özünü oluşturur.
- Sınıfta kuralların ihlalinde **öğrencinin karşılaşacağı sonuçlar demokratik olmalıdır**.
- Öğrenci akılcı sonuçlarla davranışlar hakkında bilgilendirilir ve istendik davranışlarda bulunmaları için öğrencilere yardım edilir.
- Bu model öğrenciye **durumları değerlendirmeyi, yaşayarak öğrenmeyi ve uygun tercihler yapmayı** öğretir.

Öğretmen öğrencilere **iyi ve kötü davranışın** ne olduğunu göstermekle mükelleftir.

MANTIKSAL SONUÇLAR MODELİ

Rudolf Dreikurs

- Sınıfta kuralların ihlalinde öğrencinin karşılaşacağı sonuçlar demokratik olmalıdır.
- **Örneğin;** sınıfta yerlere çöp atanlar bunları tekrar toplarlar. Bu model öğrenciye durumları değerlendirmeyi, yaşayarak öğrenmeyi ve uygun tercihler yapmayı öğretir.

Özellikler	Canter Modeli	Glasser Modeli	Kounin Modeli	Davranışçı Model	Etkili Öğretmenlik Modeli	Mantıksal Sonuçlar Modeli
Sorumlu davranışı teşvik		+				+
Kural oluşturma	+	+		+		+
Hatalı davranışa uygun karşılık	+			+		+
Dalga etkisini kullanma			+			
Uygun davranış karşılığı pekiştirme	+			+		
Sorunları çözüme görüşme yoluyla karar verme					+	
Davranışın kaynağına yönelik bilinçlendirme		+			+	+
Açık sınırlamaların tesiri	+	+		+		+
Öz disiplin amacı		+				+
Amaç güdümlü davranış			+			
Önlemlere önem			+			
İletişime önem					+	

Sınıfta Disiplini Sağlamaya YÖNELİK Bazı Genel Kural, İlke ve öneriler

- Zamanında sınıfta olma,
- Derse planlı, hazırlıklı girme,
- Küçük kusurları görmezlikte gelme,
- Sınıfta dolaşarak ders anlatma,
- Not, sınav vb. kullanarak öğrencileri tehdit etmeme,
- Öğrencileri etiketlememe(aptal,haylaz,tembel..),
- Grup, takım çalışmalarına ağırlık verme,

- Bireysel farklılıklarını gözetme,
- Küçük sorunları sınıf içinde çözümleme, okul yönetimine götürmemme,
- Paylaşımak üzere size verilen sırları saklama,
- Önlem almanın, sorun çözmekten daha kolay olduğunu unutmama,
- Suçluyu bulmak için sınıfı cezalandırmama,
- Velilerle görüşmeye ağırlık verme,
- Öğrencilerin iyi yapmış oldukları bir işten haz ve mutluluk duymalarını sağlama, vb.....

SINIF YÖNETİMİ YAKLAŞIMLARI İLE İLGİLİ ÖRNEK OLAYLAR VE ÖNERİLER

Örnek Olay: Sınıfta hiç derse katılmayan öğrencilerim vardı. Ben onların başarısız olduğunu ve anlattığım konuları anlamadıklarını düşünüyordum. Bir gün o öğrencile- rimden birinin tam parmak kaldıracakken utanıp elini indirdiğini fark ettim ve onu taha- taya çağrırdım. Ellerinin titrediğini gördüm. Sorduğum soruyu çok güzel cevaplamıştı. O öğrencimi sınıfça alkışladık ve öğrencim çok mutlu oldu. Bu olaydan sonra da hep derse katıldığını fark ettim, bu olay ayrıca benzer durumda olan diğer öğrencilerimin de derse katılımını arttırdı.

SINIF YÖNETİMİ YAKLAŞIMLARI İLE İLGİLİ ÖRNEK OLAYLAR VE ÖNERİLER

Öneri: Destekleyici disiplin yaklaşımında öğretmen, öğrencinin sınıfı gösterdiği davranışa olumlu cevaplar vermelidir. Öğretmenin hedefi, öğrencinin çabalarını başarıya ulaştırmak olmalıdır. Öğretmen kişisel farkları göz önüne alarak sorular sormalıdır (Çelik, 2012; Sönmez, 2007). Kendini ifade etmekte sorun yaşayan, öz güven eksikliği olan öğrencileri fark etmek ve onları cesaretlendirmek gereklidir. Çekeşen yapısı yüzünden potansiyelini gösteremeyen öğrenciler için destekleyici disiplin yaklaşımı ile öğrencinin kendini tanıyacağı bir ortam oluşturulması, öğrencinin hayatını değiştirecektir. Öğretmeni tarafından “olumlu kabul” gören öğrenci kendini daha güçlü hisseder ve bu yaklaşım öğrenciyi başarıya ulaştırır.

Disiplin,
özgürlüğe giden yoldur.
Aristoteles

